

**AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA**

**Brüsszel, 2009. július 9. (27.07)
(OR. en)**

11968/09

**EDUC 119
JEUN 35
SOC 437**

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2009. július 9
Címzett:	Javier SOLANA főtitkár/főképviseelő
Tárgy:	ZÖLD KÖNYV – A fiatalok tanulási mobilitásának előmozdításáról

---

A delegációk mellékelten kézhez kapják a Bizottság dokumentumát – COM(2009) 329 végleges.

Melléklet: COM(2009) 329 végleges

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 8.7.2009
COM(2009) 329 végleges

ZÖLD KÖNYV

A fiatalok tanulási mobilitásának előmozdításáról

ZÖLD KÖNYV

A fiatalok tanulási mobilitásának előmozdításáról

BEVEZETÉS

A tanulási mobilitás fokozódó jelentősége

A tanulási – vagyis az új készségek elsajátítására irányuló transznacionális – mobilitás az egyik legalapvetőbb módja annak, hogy az egyén, különösen a fiatalok elősegítsék leendő foglalkoztathatóságukat, illetve személyes fejlődésüket¹. Tanulmányok is megerősítik, hogy a tanulási mobilitás növeli a humán tőkét, hiszen a tanuló új ismeretekhez jut hozzá, és új nyelvi készségeket, illetve interkulturális kompetenciákat fejleszt ki. Ezeket az előnyöket ráadásul a munkáltatók is elismerik és értékelik². Azok az európaiak, akik fiatal tanulóként mobilisak, későbbi életük során munkavállalóként is nagyobb valószínűséggel lesznek mobilisak. A tanulási mobilitás fontos szerepet játszik abban, hogy az oktatási és szakképzési rendszerek és intézmények nyitottabbá, európaibbá és nemzetközibbé, illetve hozzáférhetőbbé és hatékonyabbá váljanak³. Ezen kívül a tudásintenzív társadalom épülésének elősegítésével Európa versenyképességét is erősítheti, és így hozzájárulhat a lisszaboni növekedési és foglalkoztatási stratégiában meghatározott célok eléréséhez.

A jelenlegi nemzetközi gazdasági válság összefüggésében a Bizottság erőteljesen hangsúlyozza az oktatásba és szakképzésbe történő befektetések döntő voltát. Kiemeli továbbá, hogy – bár a jelenlegi körülmények között erős lehet a kísértés a forrásoknak az ilyen tevékenységektől való elterelésére – éppen a gazdasági nehézségek idején van szükség arra, hogy oltalmazzuk a tudásba és a készségekbe történő befektetést⁴. Ezért a tanulói mobilitásnak részét kell képeznie a megújított erőfeszítéseknek, amelyek révén fejlődhetnek az európaiak készségei és képesek lesznek a nemzetközi szintű innovációra és versenyre. Ez segíthet felülkerekedni az immobilitási paradoxonon is, hiszen a készségek hiánya miatt egyes országokban és ágazatokban még a mai súlyos válságban is számos munkahely áll betöltetlenül.

---

¹ Ez a zöld könyv nem tér ki a munkaerőpiaci mobilitásra, csupán a tanulási célú mobilitásra összpontosít.

² Egy tanulmány például kimutatta, hogy az egykori Erasmus-hallgatók 54%-a szerint a külföldön töltött időszak segítségére volt első munkahelyének megtalálásában. Lásd: Friedhelm Maiworm and Ulrich Teichler: Study Abroad and Early Career: Experiences of Former Erasmus Students, 2004; annual surveys of the Erasmus Student Network; Final Evaluation of the Community Programmes Socrates II, Leonardo da Vinci II and eLearning; Analysis of the Effects of Leonardo da Vinci Mobility Measures on Young Trainees, Employees and the influence of socio-economic factors, 2007.

³ A felsőoktatási ágazat esetében ezt a rendszerszintű előnyt egy az Erasmus programnak az európai felsőoktatás minőségére, nyitottságára és nemzetköziségére gyakorolt hatásairól szóló 2008. decemberi tanulmány bizonyította (<http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/publ/impact08.pdf>). Lásd még az Erasmus Mundus program CSES által elvégzett időközi értékelését (http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/doc/evalreport_en.pdf).

A kutatás területén a Marie Curie-fellépések a kutatói mobilitás javításával nem csupán Európában, hanem az egész világon hozzájárultak a tudományos tehetségek kiegyensúlyozott vándorlásához.

⁴ Az európai gazdasági fellendülés terve, COM(2008) 800 végleges, 2008. november 26., 15. o.

A tanulási mobilitásnak további pozitív jellemzői is vannak. Segíthet például a gazdasági válság idején erősödő elszigetelődés, protekcionizmus és idegengyűlölet veszélyei elleni küzdelemben. Hozzájárulhat ahhoz is, hogy a fiatalok mélyebben/tudatosabban éljék meg európai identitásukat és állampolgárságukat. Javítja továbbá a tudás áramlását, amely Európa tudásalapú jövőjének kulcsa.

Ahelyett, hogy kivétel lenne (amint ma az), a tanulási mobilitásnak az európai lét természetes jellemzőjévé kellene válnia, amely nyitott lehetőség Európa összes fiatalja előtt. Ily módon tudna hozzájárulni jelentősen az Európai Unió jövőbeni versenyképességének és kohéziójának biztosításához.

Miért van szükség zöld könyvre?

A közelmúltban jelentős gondolkodás zajlott a tanulási mobilitásról, illetve az európai tanulási és készségfejlesztési stratégiákhoz történő hozzájárulásának lehetőségeiről. 2007-ben az Erasmus program 20. évfordulója számos vitát váltott ki a felsőoktatási mobilitás előnyeiről, illetve a mobilitás más területekre történő kiterjesztésének szükségességéről. A Tanács következtetése szerint a mobilitás kulcsfontosságú prioritás, különösen a felsőoktatásban⁵. Az Európai Bizottság 2007. decemberi lisszaboni jelentése arra hívott fel, hogy az Erasmus-típusú mobilitás képezze az egyetemi oktatás rendes részét⁶.

Az Európai Bizottság 2008 januárjában felállított egy mobilitással foglalkozó magas szintű szakértői csoportot, hogy – a felsőoktatási ágazaton túlmenően – a fiatalok között általában feltárja a mobilitás kiterjesztésének lehetőségeit. A csoport 2008 júniusában mutatta be jelentését, amely azt szorgalmazta, hogy a tanulási mobilitást az európai fiatalok között szabály legyen, ne kivétel⁷. 2008 júliusában a „Megújított szociális menetrend: Lehetőségek, hozzáférés és szolidaritás a XXI. századi Európában”⁸ megerősítette, hogy a Bizottság folytatná az „ötödik szabadság” kialakítását a tudás szabad mozgása előtti akadályok lebontásával és meghatározott csoportok, például a fiatalok mobilitásának előmozdításával. A Bizottság itt azt is jelezte, hogy az utóbbi kérdésben 2009-re tervezi egy zöld könyv kiadását.

A Tanács 2008. novemberi következtetése szerint „minden fiatal számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a mobilitás valamilyen formájában részt vegyen, akár tanulmányai vagy képzései során, akár szakmai gyakorlat, akár önkéntes tevékenység keretében”. Felhívta a tagállamokat és különösen az Európai Bizottságot, hogy a mobilitási koncepciót minden fiatal számára fejlesszék tovább a tanulmányok vagy a képzés során, szakmai gyakorlat formájában vagy önkéntes tevékenység keretében⁹.

---

⁵ A Tanács 2007. november 23-i állásfoglalása az egyetemeknek Európa globális tudásalapú gazdaságban való versenyképességét célzó modernizálásáról.

⁶ Stratégiai jelentés a növekedést és foglalkoztatást célzó megújult lisszaboni stratégiáról: új ciklus indítása (2008–2010), COM(2007) 803.

⁷ Report of the High Level Expert Forum on Mobility, June 2008, (http://ec.europa.eu/education/doc/2008/mobilityreport_en.pdf)

⁸ COM(2008) 412.

⁹ A Tanács és a tagállamok kormányainak a 2008. november 21-i Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott következtetések a fiatalok mobilitásáról, HL C 320., 2008.12.16., 6. o. [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X1221\(01\):HU:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X1221(01):HU:NOT)

Végül a bolognai folyamatban részt vevő országok felsőoktatási miniszterei által 2009. április 29-én elfogadott leuveni kommuniké előírja, hogy 2020-ra az európai felsőoktatási térség végzőseinek legalább 20%-a folytasson tanulmányokat vagy képzést külföldön is¹⁰.

A Bizottság 2009. júniusi foglalkoztatási közleménye a jelenlegi recesszió legyőzéséhez és a munkahelyteremtés javításához vezető legfontosabb prioritások között sorolja fel a mobilitás előmozdítását. Különösen kiemeli, hogy a mobilitás felfogható a fiatal munkanélküliek készségeinek javítására szolgáló lehetőségként is¹¹.

Összefoglalva: politikai és szakértői körökben sok reflexió jelent meg a tanulási mobilitás előnyeiről és kiterjesztésének módjairól. Egyértelmű konszenzus van a mobilitási lehetőségek – többek között a fiatalok szélesebb körére való – kiterjesztése mellett. Most arra van tehát szükség, hogy erre a konszenzusra építve stratégiákat határozzunk meg a célok eléréséhez. Ennek a zöld könyvnek az a célja, hogy megnyissa a vitát az érdekelt felek és a szélesebb nyilvánosság előtt: ismertessék nézeteiket arról, hogyan lehetne lényegesen javítani a fiatalok lehetőségeit arra, hogy mobilitási tapasztalatokra tehessenek szert.

Milyen mobilitást szeretnénk?

A zöld könyv széles területet fog át: a tanulással valamilyen formában érintett összes fiatal helyzetén javítani szeretne az iskolától az egyetemi alap, mester és doktori képzésig, a gyakornoki és szakiskolai képzési lehetőségektől az ifjúsági cseréken és az önkéntes munkán át egészen a szakmai gyakorlatig, az Európai Unión belül és kívül egyaránt. A zöld könyv a tanulási mobilitást lényegesnek tekinti minden tudomány és terület – például kultúra, tudomány, technológia, művészet, sport – esetében, illetve a fiatal vállalkozók számára is. Célja, hogy annak megvizsgálására ösztönözzön, hogyan mozgósíthatók a már meglévő és új mechanizmusok és eszközök a fiatalok mobilitásának előmozdítása érdekében, illetve hogyan mozgósíthatók a különböző – közösségi, országos, regionális és helyi – szintű hatóságok és a többi érdekelt fél, vagyis a vállalkozások, a civil szervezetek, a magánszemélyek.

A zöld könyv elsősorban:

- megkísérli előmozdítani a *szervezett tanulási mobilitást*. Ez azt jelenti, hogy a mobilitásnak konkrét tanulási eredményekhez kellene kötődnie, valamint képesítés, kreditpontok és/vagy szakmai tapasztalat megszerzéséhez kellene vezetnie. Amennyiben a tevékenységeket megfelelően érvényesítik, mindez felölelheti az önkéntes munkát és a nem formális tanulást is, hiszen mindkettő rendkívül eredményes módja az olyan fiatalok elérésének, akiknél egyébként fennállna a veszélye annak, hogy kimaradnak a tanulási mobilitási programokból. Az európai programok által támogatott mobilitáson kívül a zöld könyv kiterjed a tanulási mobilitás más formáira is, amelyek tagállamokon belül kapnak támogatást, illetve amelyekre magánúton kerül sor;
- a Tanács 2008. novemberi következtetéseiben megfogalmazott kívánságot tükrözve elsősorban az EU programjaiban jelenleg részt vevő országok közötti mobilitással foglalkozik, ám eközben a harmadik országokkal folytatott cseréket is fejleszteni kívánja. A középpontban a transznacionális mobilitás áll, hiszen egy másik országba költözés

---

¹⁰ http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/conference/documents/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communique_April_2009.pdf

¹¹ A Bizottság közleménye – „Közös elkötelezettség a foglalkoztatásért”, COM(2009) 257.

valószínűleg kihívást jelent és gazdagító, illetve megfelelő egy ilyen jellegű európai uniós konzultációnak is megfelelő fókuszot jelent;

- nem csupán a *hasonlóak* (iskolák, egyetemek, vállalkozások stb.) – határokon átívelő, ám ágazaton belüli – mobilitását támogatja, hanem *ágazatközi* mozgásokkal is foglalkozik: az oktatás világából az üzleti világba és vissza, az oktatásból az önkéntességbe, a szakképzésből a felsőoktatásba, az állami kutatásból a vállalkozásokba;
- a *fizikai mobilitásra* összpontosít, ám eközben *elismeri a virtuális mobilitás* – vagyis az IKT-eszközöknek a fiatalok közötti kapcsolatteremtéshez és cseréhez tanulási környezetben való használatának – értékét is, mind mint a fizikai mobilitás előkészítésének, gazdagításának és utólagos tevékenységeinek eszközét, mind mint olyan tevékenységet, amely önmagában is közvetíti a fizikai mobilitás előnyeinek legalább egy részét. A virtuális mobilitás – például a Comenius eTwinning programja vagy a közösségi hálózatok által támogatott formában – különösen az iskolás korú fiatalok új kapcsolatok és új kultúrák iránti megnyitásánál lehet értékes;
- a *fiatalok* mobilitására koncentrál, ami nem jelenti azt, hogy a tanulási mobilitás nem fontos minden korosztály számára. Az Egész életen át tartó tanulás programja (Lifelong Learning) szellemében nincs meghatározva pontos korhatár, mindazonáltal a megcélzott korosztály zöme 16–35 éves lenne.

Hol tartunk?

Különböző programokkal és kezdeményezésekkel – elsősorban a széles területet átfogó, Egész életen át tartó tanulás (2007–2013) programjával – az EU már igen régen támogatja a tanulási mobilitást¹². A tanulási mobilitást a strukturális alapok is támogatják. A felsőoktatási oktatók és hallgatók európai és Európán kívüli egyetemek közötti mobilitását és cseréjét az Erasmus Mundus és a Tempus program támogatja.

Ezen túlmentően az Európai Bizottság számos eszközt kifejlesztett a mobilitás megkönnyítésére, mint például az Europass, az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszert (ECTS, a felsőoktatás számára), az oklevélmellékletet, az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszerét (EKKR), az európai szakképzési kreditrendszert (ECVET), a Youthpass tanúsítványt, az EURAXESS kutatói mobilitási programot, a „diákvizum-irányelvet”¹³ és a „tudományosvizum-csomagot”¹⁴.

---

¹² Ezek a területek a következők: felsőoktatás (Erasmus, Erasmus Mundus, Marie Curie) hallgatóknak, doktoranduszhallgatóknak és oktatóknak; felsőoktatás és kutatás (Marie Curie, a kiválósági hálózatokon (Networks of Excellence) és a technológiai platformokon (Technology Platforms) belüli mobilitás); a felsőoktatásból az üzleti világba (szakmai gyakorlatok az Erasmus és a Marie Curie keretében); szakképzés és gyakorlati képzésben részt vevők (Leonardo); középfokú oktatás (Comenius); felnőttképzés és időskori önkéntesség (Grundtvig); kulturális élet (Kultúra program); ifjúsági cserék és önkéntesség (Fiatalok lendületben); önkéntesség (Európai önkéntes szolgálat a Fiatalok lendületben programon belül); civil társadalom (Európa a polgárokért program), valamint az „Erasmus fiatal vállalkozóknak” előkészítő program.

¹³ A Tanács 2004/114/EK irányelve (2004. december 13.) a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről.

¹⁴ Ehhez tartozik többek között a harmadik országbeli állampolgárok az Európai Közösség területén folytatott tudományos kutatás céljából való fogadására vonatkozó külön eljárásról („tudományos vizum”) szóló, 2005. október 12-i 2005/71/EK tanácsi irányelv.

Mindezt összevéve a jelenlegi mobilitási programok, eszközök és kezdeményezések az európai ifjúsági különféle rétegeit érik el. A mobilitás azonban még mindig inkább kivétel semmint szabály, és egyes csoportok (például a diákok) számára elérhetőbb, mint mások (például a szakmai gyakornokok és szakiskolai tanulók) számára, akiknek továbbra is sok gyakorlati akadállyal kell szembenéznük. 2006-ban körülbelül 310 000 fiatal volt képes kihasználni az európai mobilitási programok előnyeit, ami az EU 16–29 éves korosztályának alig 0,3%-a. Világos, hogy sokkal többet lehetne tenni a területen.

Szerkezet

A zöld könyv három szakaszra tagolódik. Az 1. szakasz a mobilitási időszak előkészítésével (tájékoztató, motiváció, nyelvi felkészülés stb.) foglalkozik. A 2. szakasz tárgya a ténylegesen külföldön töltött időszak (többek között a lakhatási és a mentorálási kérdések), illetve megvizsgálja a mobilitási periódus utólagos tevékenységeit is, például a tapasztalat érvényesítését és elismerését. A 3. szakasz javaslatokat tartalmaz egy ifjúsági mobilitásról szóló új partnerségre.

1. A MOBILITÁSI IDŐSZAK ELŐKÉSZÍTÉSE

A sikeres tanulási mobilitás kulcsa a gondos előkészítés, aminek így minden projekt vagy program középpontjában kell állnia. Amikor a fiatalok mobilitási lehetőségekkel ismerkednek, akkor információhoz kell jutniuk lehetőségeikről és azok finanszírozásáról, döntésük meghozatalához és a gyakorlati kérdések tisztázásához pedig tanácsadásra van szükségük.

1.1. Információ és tanácsadás

A fiatalok az internet és más elektronikus információs és kommunikációs formák segítségével előkészíthetik külföldi tartózkodásukat: nyelvet tanulhatnak, megismerkedhetnek a vendéglátó országgal és kultúrájával, leendő fogadóintézményükkel, közvetlen kapcsolatokat alakíthatnak ki stb. A mobilitással kapcsolatos kérdésekre vonatkozó bőséges információ és tanácsadás három fő területre csoportosítható:

- **finanszírozási lehetőségek:** az Európai Unió mobilitást támogató programjai, amelyek jórészt az Egész életen át tartó tanulás programja vagy a Fiatalok lendületben program alá tartoznak, már megemlíttettek. A Bizottság kezdeményezéseit számos nemzeti és regionális szintű kezdeményezés egészíti ki, többek között vállalkozások, alapítványok stb. által működtetett programok.

- **tanulási lehetőségek a fiatalok számára (oktatási és szakképzési programok):** a Bizottság jónéhány információs portált hozott létre, ilyen többek között a PLOTEUS¹⁵ (az európai térség tanulási lehetőségeiről szóló portál), az Ifjúsági portál¹⁶, a Study in Europe¹⁷, az Euraxess¹⁸ (kutatói mobilitás), a Marie Curie weboldal¹⁹ a Marie Curie-fellépésekhez, a Európa Önökért²⁰, az Euroguidance²¹, az EURES²² és az Eurodesk²³, az Erasmus fiatal vállalkozóknak²⁴, valamint a kkv-k képzésének és mobilitásának támogatására létrejött oldal²⁵.

---

¹⁵ <http://europa.eu/ploteus>

¹⁶ <http://europa.eu/youth>

¹⁷ <http://www.study-in-europe.org>

¹⁸ <http://ec.europa.eu/euraxess>

¹⁹ <http://ec.europa.eu/mariecurieactions/>

²⁰ <http://europa.eu/youreurope>

²¹ <http://www.euroguidance.net>

²² <http://europa.eu/eures>

²³ <http://www.eurodesk.org>

²⁴ <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu>

²⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/craft/craft-skills_training/skills_training_main_en.htm

- **gyakorlati tanácsadás** lakhatásról, finanszírozásról, megélhetési költségekről, jogi szempontokról (például vízum, munkavállalási engedély, biztosítás) stb.

Ezek az információforrások nem csupán egyéneknek szólnak, hanem olyan intézményeknek és egyesületeknek is, amelyek egy képzés, tanulmányi program, önkéntes projekt vagy hasonló részeként ifjúsági mobilitást szerveznek.

A jelenlegi tájékoztatási kezdeményezések ugyan hasznosak, ám egyértelmű, hogy a meglévő eszközök és programok ismerete továbbra is hiányos, illetve az ifjúsági mobilitás nyújtott lehetőségek megértése és az ifjúsági mobilitás támogatása egészében hiányzik. Az információknak naprakészebbnek és elérhetőbbnek kell lennie – ez a gondolat újra és újra elhangzik, legutóbb 2008 novemberében a Tanácstól. A fiatalok gyakran nincsenek is tudatában a rendelkezésükre álló lehetőségeknek. Ez igaz a felsőoktatásban tanulókra és a kutatókra is, de még inkább az iskolásokra, a szakiskolai tanulókra, az önkéntesekre és a szakiskolai tanulókra.

Bevált gyakorlat: Study in Germany

A study-in-germany.de weboldal nyolc nyelven nyújt „egyablakos” tájékoztatást a németországi tanulmányi lehetőségekről és ösztöndíjakról, illetve releváns információkat tartalmaz az általános életkörülményekről, például a lakhatásról, az étkezésről és a sportolási lehetőségekről is.

<http://www.study-in-germany.de>

Euronaver

Az Euronaver.net a transznacionális szakképzési mobilitás fejlesztésére szolgáló európai hálózat. Egy európai szakmai hálózathoz és a mobilitás bevált gyakorlataival kapcsolatos tapasztalatcseréhez kínál hozzáférést, és a kézműipari, valamint kis- és középvállalkozások szakiskolai képzéssel, illetve alapszintű szakmai oktatással és képzéssel kapcsolatos konkrét igényeire összpontosít. Legfőbb célcsoportját üzleti szervezetek, szakképző intézmények, közvetítők és vállalkozások adják.

<http://www.euronaver.net>

Hogyan lehetne javítani a mobilitáshoz kötődő tájékoztatás és tanácsadás elérhetőségén?

Kérjük, nevezzen meg bevált gyakorlatokat többek között az ilyen információkat elérhetővé tévő megfelelő eszközökre és módokra.

1.2. Népszerűsítés és motiváció

Számos döntéshozó között konszenzus van abban, hogy a tanulási mobilitás használ a fiataloknak. Előfordul azonban, hogy maguk a fiatalok nem értik meg kellőképpen a tanulási mobilitás előnyeit.

Számos tényező hozzájárulhat ahhoz, hogy egy külföldi tartózkodás lehetőségét sok fiatal még csak nem is mérlegeli: a tanulmányok vagy a szakképzés befejezésére rendelkezésre álló idő szorítása, munkahely, finanszírozási nehézségek, hiányos nyelvtudás és interkulturális ismeretek, valamint az általános vonakodás attól, hogy elmenjen „otthonról”. A fiatalok akkor válnak nyitottabbá a mobilitás iránt, ha jobban elmagyarázzák nekik a tanulási mobilitás előnyeit. Itt kulcsszerepük van a tanároknak, gyakorlati oktatóknak, ifjúságsegítőknak és vállalatvezetőknek elsősorban a mobilitásra való bátorítással és a mobilitás népszerűsítésével,

valamint pozitív példát mutatva a tanulási mobilitás hozzáadott értékének tevékenységeik során történő elismerésével. Újabb kérdés, hogyan fokozható a mobilitási programok keretében résztvevőket – például fiatal vállalkozókat vagy szakiskolai tanulókat – fogadók motivációja.

A fiataloknak továbbá bízniuk kell mobilitási időszakuk pozitív eredményeiben. Alapvető kérdés, hogy milyen elismerést várhatnak külföldi tartózkodásukért. Elismerik-e kreditpontjaikat az ECTS, az ECVET vagy valamilyen hasonló kreditátviteli rendszer segítségével? Megfelelően nyilvántartják-e újonnan megszerzett készségeiket, például oklevélmelléklettel, Europass-szal vagy Youthpass-szal? Az értékelések azt mutatják, hogy a régóta meglévő rendelkezések ellenére a tanulási mobilitásra vállalkozó diákoknak meglehetősen gyakran nehézségeik vannak az elvárt elismerés megszerzésével. Ez egyrészt káros azoknak, akik közvetlenül érintettek, szélesebb körben pedig egyértelműen letöri a tanulási mobilitás iránti lelkesedést. Az elismerés körüli kérdéskört az alábbi 2.2. szakasz tárgyalja.

Érdeemes lenne rábírni a régiók, vállalatok, intézmények, európai szakmai és diákszervezetek hálózatait és más fontosabb hálózatokat arra, hogy aktívabban mozdítsák elő az ifjúsági mobilitást, illetve a mobilitás elősegítésében és támogatásában erősítsék meg a helyi és regionális hatóságok szerepét. A fiatalokat tájékoztatni kellene azokról az előnyökről, amelyekre egy-egy mobilitási tapasztalat során – személyes fejlődés, foglalkoztathatóság, interkulturális kompetenciák és nyelvismeret szempontjából – szert tehetnek. A motivációs erőfeszítéseket pedig nagyon pontosan az – általános iskolásoktól fiatal vállalkozókig terjedő – különböző csoportok számára megjelenő különböző előnyökhöz és kihívásokhoz kell alakítani.

Hogyan lehet abban támogatni és arra motiválni a fiatalokat, hogy mobilisak legyenek? Hogyan kellene ezt tenni, hogy a hatás maximális legyen? Kérjük, nevezzen meg konkrét bevált gyakorlatokat ezen a téren.

Nézetei szerint melyek a fiatalok mobilissá válására irányuló motiváció előtti legfőbb akadályok?

1.3. Nyelv és kultúra

Az idegennyelv-ismeret és az interkulturális készségek a tanulási mobilitás során megszerezhető kulcskompetenciák közé tartoznak. A valamely külföldi országban való tartózkodás, tanulmányok vagy munka lehetőséget ad arra, hogy teljesen elmerüljünk egy másik nyelvben és kultúrában. A nyelvtudás és az interkulturális kompetenciák bővítik az egyén szakmai lehetőségeit, javítják az európai munkaerő készségeit és nélkülözhetetlen elemei a tényleges európai identitásnak. Rendkívül fontos eszköz a barcelonai célkitűzés, amelyet az Európai Tanács állapított meg 2002-ben: eszerint egészen fiatal kortól kezdve legalább két idegen nyelvet kellene tanítani. A célkitűzés felé történő haladást, valamint a nyelvtudás és a tanulási mobilitás közötti kapcsolatokat a többnyelvűségről szóló stratégiai közlemény²⁶ vizsgálta meg 2008-ban.

A szélesebb körű nyelvtanulás annyira megkönnyítette a mobilitást, ami más módon elképzelhetetlen lett volna. A fejlődés azonban egyenlőtlen, és a fiatalok egyes csoportjai –

---

²⁶ Többnyelvűség: európai töke és közös elkötelezettség, COM(2008) 566.

például a szakképzésben részt vevők – számára a nyelv továbbra is jelentős akadály. Másrészt Európa nyelvi sokszínűsége fontos része a gazdagságának, ezért fontos annak biztosítása, hogy a kevésbé beszélt nyelvű országok szintén kapjanak támogatást, hogy mobilitási célszágok lehessenek.

Bevált gyakorlat: Glossomuseums

A Glossomuseums projekt a nyelvtanulás és az európai nyelvi sokféleség előmozdításához járult hozzá. A projekt egy interaktív partnerség 7 ország (Görögország, Németország, Dánia, Spanyolország, Franciaország, Olaszország és Portugália) 12 szervezete között. Fő célkitűzései, hogy iskolás gyermekeket megbarátkoztasson néhány hivatalos – elsősorban kevésbé széles körben használt és tanított – EU-nyelv kulturális jellemzőivel, és eközben egy második nyelv tanulására motiválja őket. A program bátorítja az egész életen át tartó nyelvtanulást, és a közös európai örökség jobb megismerését is.

<http://www.ecose.org>

Hogyan kezelhetők legjobban a mobilitás nyelvi és kulturális akadályai?

Kérjük, nevezzen meg bevált gyakorlatokat.

1.4. Jogi kérdések

Az előkészítő szakasz során fontos szempont a mobilis fiatal jogi helyzete a fogadó országban. Az EU bővítése földrajzilag alaposan kiterjesztette az ifjúsági mobilitást, azonban közigazgatási és jogszabályi területen számos akadály megmaradt. A külföldön tanulók vagy szakmai gyakorlatot végzők jogi helyzetének meglehetősen egyértelműnek kellene lennie, ami azonban nem áll fenn azoknál a fiataloknál, akik ugyan mobilisak, de nem illeszkednek pontosan a fenti kategóriákba (pl. tanulási céllal külföldre települő fiatal szakemberek, többek között művészek, designerek, vállalkozók).

Egyes országokban jogszabályok is akadályozhatják a mobilitást, különösen középiskolás szinten és a szakképzés területén. Ezen segíthetne, ha sikerülne felállítani egy biztonságos keretet a kiskorúak mobilitásához. A külföldi szakmai gyakorlatokra (például a fizetésekre vagy a munkaszerződésekre) vonatkozó rendkívül eltérő szabályozásokból eredő konkrét nehézségek legyőzésében segíthetne egyfajta európai gyakornokszabályzat (European Trainee Statute). A felsőoktatási ágazatban régen fennálló probléma a hallgatók / fiatal kutatók státusza, amely hallgatónként / ösztöndíjasonként és alkalmazottanként változhat. A státuszukat övező bizonytalanság társadalombiztosítási jogviszonyukra is kihat, és eltántoríthatja őket a külföldi tartózkodástól²⁷.

Melyek a mobilitás ön által ismert legfőbb jogszabályi akadályai? Kérjük, nevezzen meg konkrét példákat.

Ismer-e olyan bevált gyakorlatot, amely segít a mobilitás jogszabályi akadályainak leküzdésében?

1.5. A támogatások és kölcsönök hordozhatósága

Egy-egy külföldi tartózkodás pénzügyi előkészületeket is igényel. Az ösztöndíjon kívül az illető hazájából származó szociális juttatások és kölcsönök is fontos forrást jelenthetnek. Azonban ezek és a többi közvetlen és közvetett támogatás gyakran – egyes esetekben a közösségi joggal ellentétesen – nem hordozhatók, ami elbátortalaníthatja a külföldre igyekvő

²⁷ Lásd a „Jobb szakmai előmeneteli lehetőségek és több mobilitás: európai kutatói partnerség” című bizottsági közleményt, COM(2008) 317.

fiatalt. A felsőoktatásban például rendkívül kevés ország teszi lehetővé a támogatások és kölcsönök teljes hordozhatóságát, négy tagállam pedig egyáltalán semmiféle hordozhatóságot sem engedélyez²⁸.

Az Európai Bíróság 1990-es ítéletében²⁹ megállapította, hogy amennyiben migráns munkavállalók gyermekei úgy döntenek, hogy a fogadó országtól eltérő tagállamban akarnak tanulni, akkor ott ugyanazokra a kedvezményekre jogosultak, mint fogadó országukban. Egy 2007-es döntésében³⁰ pedig a Bíróság ezt az esetjogot a migráns munkavállalók családján túlra is kiterjesztette kijelentve, hogy amennyiben egy tagállam állampolgárainak oktatási és szakképzési támogatást kínál, és az állampolgárok ezt az oktatást vagy szakképzést egy másik tagállamban szeretnék elvégezni, akkor a hazájukat jelentő tagállam nem követelheti meg, hogy a külföldön látogatott program a származási országban elvégzett program folytatása legyen. A Bizottság továbbra is fel fog lépni azon tagállamok ellen, amelyek ezen a területen megsértik a közösségi jogot.

Információ: a C-11/06 Rhiannon Morgan kontra Bezirksregierung Köln és a C-12/06

Iris Bucher kontra Landrat des Kreises Düren egyesített ügyekben 2007. október 23-án hozott ítélet

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy ugyan a tagállamok rendelkeznek hatáskörrel az oktatás tartalmára és az oktatási rendszer szervezeti felépítésére vonatkozóan, e hatáskör gyakorlása során azonban kötelesek tiszteletben tartani a közösségi jogot, többek között az uniós polgárok szabad mozgáshoz való jogát, amelyről az EK-Szerződés 18. cikke rendelkezik. Következésképpen, amennyiben valamely tagállam olyan képzési támogatási rendszert biztosít, amely lehetővé teszi a hallgatók számára, hogy támogatásban részesüljenek, ha tanulmányaikat egy másik tagállamban folytatják, az előbbi tagállamnak gondoskodnia kell arról, hogy e támogatás nyújtásának módja ne képezze a tagállamok területén a szabad mozgáshoz való jog indokolatlan korlátozását.

A tagállamok ugyan általában ismerik a területet szabályozó közösségi joganyagot, a jogsértések pedig inkább kivételt, semmint szabályt jelentenek, a Bizottság úgy véli, hasznos lenne kiadni egy útmutatót a tagállamok hatóságainak és érdekelt feleinek, amely felvázolná a Bíróság által eddig megállapított esetjog legfontosabb kihatásait. Ez az útmutató kiterjedhetne többek között az oktatási intézményekbe való bejutásra, az oklevelek elismerésére, illetve a diákok támogatásainak és más jogainak fogadó vagy származási országukba történő hordozhatóságára.

Milyen akadálytípusokkal találkozott a támogatások és kölcsönök hordozhatósága, illetve a kedvezményekhez való hozzáférés kapcsán? Kérjük, nevezzen meg konkrét példákat.

1.6. Mobilitás az EU-ból és az EU-ba

Európa jövőbeli versenyképességének fontos összetevője az európai fiatalok mobilitásának előmozdítása, illetve harmadik országokból fiatalok Európába vonzása. Az Erasmus Mundus

²⁸ Lásd a következő Eurydice-jelentést: Higher Education in Europe 2009: Developments in the Bologna Process.

²⁹ C-308/89. sz. di Leo ügy, EBHT 1990., I-4185. o.

³⁰ C-11/06 Morgan és C-12/06 Bucher egyesített ügyek, EBHT 2007., I-9161. o.

program első szakaszában a gördülékeny mobilitásnak jelentős akadálya volt a vízumkiadás³¹. A 2004/114/EK irányelv (az úgynevezett „diákvízum-irányelv”)³² szerint az EU tagállamainak a diákok számára meg kell könnyíteniük a beutazást, ideértve azt is, hogy időben kiállítják a szükséges vízumokat.

Arról is van rendelkezés, hogy harmadik országokból származó diákok különféle EU-tagállamokban tanulhassanak. Az irányelvet szinte az összes EU-ország átültette nemzeti jogába, harmadik országokból érkező diákok pedig akkor hivatkozhatnak a rendelkezéseire, ha súlyos késést tapasztalnak vízumuk vagy tartózkodási engedélyük kiadásánál.

Az EU-n kívüli mobilitásnál speciális akadályok – többnyire vízumproblémák – más csoportok esetében is fennállnak, például az EU önkéntesprogramjainak résztvevőinél, diákcseréknél vagy ingyenes képzésekre érkezőknél. Az EU tagállamai ezért kihasználhatják azt a lehetőséget, hogy a 2004/114/EK „diákvízum-irányelvet” ezekre a csoportokra is alkalmazzák. 2010-ben a Bizottság értékelni fogja az irányelv alkalmazását a tagállamokban, és az értékelésből jelentést is készít.

A 2005/71/EK tanácsi irányelv³³ a külföldi kutatók számára – szerződéses státuszuktól (alkalmazott, önfoglalkoztató, támogatott) függetlenül – speciális tartózkodási engedélyről rendelkezik. A tartózkodási engedély gyors kiadásának az alapja egy valamely elismert állami vagy magánkézben lévő európai kutatószervezettel kötött egyszerű szerződés („fogadási megállapodás”), amely meghatározza a kutató tudományos képesítéseit, pénzügyi eszközeit és egészségbiztosítását. Ennek a programnak számos előnye van, mint például a munkavállalási engedély alóli mentesség, az egyszerűbb családjegyesítés, gyorsabb beutazási eljárások és gördülékenyebb EU-n belüli mobilitás³⁴.

Bevált gyakorlat: gyorsított vízumkiadás a dániai AIESEC-gyakornokoknak

Az AIESEC nemzetközi diákszervezet dániai helyi szervezete megállapodott a dán külügyminisztériummal abban, hogy az EU-n kívüli országokból gyakornoki időszakra Dániába érkező AIESEC-tagok gyorsított eljárásban jutnak vízumhoz. Ennek eredményeképpen az AIESEC-tagok vízumigénylésének feldolgozása 2–3 hónapról 3–4 hétre csökkent.

<http://www.aiesec.org>

Mit kellene tenni az EU-ba befelé és az EU-ból kifelé irányuló mobilitás támogatása érdekében? Hogyan kellene ezt elvégezni?

Kérjük, nevezzen meg bevált gyakorlatokat.

1.7. A mobilitási időszak előkészítése és minőségbiztosítási kérdések

Egyértelmű, hogy a mobilitási időszak akkor használ a legtöbbet a fiataloknak, és ők akkor győzhetők meg legjobban az értékeiről, ha megfelelő a külföldi tapasztalatszerzés előkészítése

³¹ Interim evaluation of Erasmus Mundus (CSES, 2007. június):

http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/doc/evalreport_en.pdf.

³² A Tanács 2004/114/EK irányelve (2004. december 13.) a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről.

³³ A Tanács 2005/71/EK irányelve (2005. október 12.) a harmadik országbeli állampolgároknak az Európai Közösség területén folytatott tudományos kutatás céljából való fogadására vonatkozó külön eljárásról (HL L 289., 2005.11.3., 15. o.).

³⁴ http://ec.europa.eu/euraxess/index_en.cfm?l1=17&l2=0&l3=1

és általános irányítása. A tanulási mobilitás szervezőinek megfelelő mechanizmusokat kell kidolgozniuk a résztvevő kiválasztására, a válogatásnak pedig tisztességesnek és átláthatónak kellene lennie. A küldő és fogadó intézményeknek együtt kellene működniük abban, hogy megfelelően illeszkedjék egymáshoz a résztvevő és a fogadó intézmény profilja. Ebben a szakaszban kellene megtörténnie a résztvevők felkészítésének is, többek között nyelvtudás és kulturális ismeretek szempontjából. A külföldi mobilitási időszaknak a lehető legjobban illeszkednie kellene az egyén tanulmányaihoz, illetve a résztvevő készségeihez és motivációjához, és mindezeket tovább kellene fejlesztenie, illetve ki kellene egészítenie. Erről a témáról útmutatással szolgálhat az európai mobilitásminőségi charta, amely figyelembe veendő általános elveket sorol fel (lásd a lenti keretes szöveget). Külön charták jöttek létre más sajátos sajátos ágazatok számára, például: szakképzés (Leonardo da Vinci Mobility Quality Commitment), kutatás (európai kutatói charta és magatartási kódex³⁵), felsőoktatás (Erasmus iránytű³⁶), az önkéntes munka (European Voluntary Service Charter³⁷), és vállalkozások (Erasmus for Young Entrepreneurs Commitment³⁸). Általánosan szólva világos minőségi elkötelezettségre lenne szükség a küldő és a fogadó intézmény/szervezet részéről egyaránt.

Figyelembe véve a résztvevő tudásának és készségeinek szintjét és nyelvi felkészülését, tanácsos lenne összeállítani egy tanulási vagy képzési megállapodást is, amelyet a küldő és a fogadó szervezet, valamint a résztvevő kötnék egymással. A megállapodásnak ismertetnie kellene a célkitűzéseket és a tanulási eredményeket, valamint azt, hogy ezeket hogyan lehet elérni, megvalósítani és elismerni.

Információ: Európai mobilitásminőségi charta

A Közösségen belüli, oktatási és képzési célú transznacionális mobilitásról szóló 2006-os európai parlamenti és tanácsi ajánlás lényegre törő leírását adja az ilyen típusú mobilitást övező kérdésköröknek. Az ajánlás részét képező európai mobilitásminőségi charta olyan „ellenőrzőlistát” ad a tanulási mobilitás szervezésekor figyelembe veendő legfontosabb pontokról, amely alkalmazható a különféle körülményekre: iskolai oktatás és szakiskolai képzés stb. Konkrétan leírja, hogy „tanulmányi tervre” van szükség, amelyben az összes félnek (küldő intézmény, fogadó intézmény és résztvevő) egyet kell értenie.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006H0961:HU:NOT>

Bevált gyakorlat: Ap n' go

Az Ap n' go olyan platform, ahol diákok és szakiskolai tanulók jelentkezhetnek külföldi szakmai gyakorlatra, illetve a fiatal gyakornokokat szívesen fogadó vállalatok fogalmazhatják meg követelményeiket. A weboldal a két oldal egymásra találását könnyíti meg. Ezen túlmenően az oldal gyakorlati tanácsokat és tájékoztatást ad a diákoknak / szakiskolai tanulóknak és a vállalatoknak, többnyelvű on-line eszközöket biztosít, és lehetővé teszi, hogy a szakiskolai tanulók és a vállalatok megosszák kedvező tapasztalataikat és bevált

³⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32005H0251:HU:NOT>

³⁶ http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/esc_hu.pdf

³⁷ http://ec.europa.eu/youth/pdf/doc716_en.pdf

³⁸ Lásd az Erasmus for Young Entrepreneurs Users' Guide mellékletét:

<http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/upload/H840-290%20Erasmus%20Guide.pdf>

gyakorlataikat.

<http://www.ap-and-go.eu>

Milyen intézkedéseket lehetne tenni a mobilitási időszak kiváló minőségének biztosításáért?

Kérjük, nevezzen meg bevált gyakorlatokat.

1.8. Hátrányos helyzetű csoportok elérése

Azokat a csoportokat is el kellene érni, amelyek általában ki vannak zárva a mobilitási lehetőségekből. A tanulási mobilitás mellett szóló érvek – megbirkózás a globalizációval, fokozott versenyképesség és erősebb társadalmi kohézió – még inkább érvényesek a hátrányos helyzetű csoportokra, hiszen ezek a legkiszolgáltatottabbak. A mobilitás fokozására irányuló intézkedéseknek különösen törekedniük kellene arra, hogy kiterjedjenek azokra is, akik már amúgy is sajátos nehézségekkel küzdenek, például a gazdaságilag vagy szociálisan hátrányos helyzetű csoportokra, a sajátos igényű személyekre és a nehéz helyzetben élő bevándorlókra. Az Egész életen át tartó tanulás, a Fiatalok lendületben és az Erasmus Mundus program speciális támogatást ad a fogyatékossgal élőknek. Ezt a gyakorlatot ki lehetne terjeszteni más programokra és mobilitási intézkedésekre is, hiszen e csoportok számára különösen fontosak személyiségük tanulási mobilitással történő fejlesztésének áldásos hatásai.

Bevált gyakorlat: Spread the sign

A jelnyelv nélkülözhetetlen eszköz a süketek vagy hallássérültek közötti kommunikációhoz. A közvélekedéssel ellentétben a jelnyelv azonban nem egyetemes, ezért a süket diákoknak bonyolult dolog külföldre menni és ott tanulni. A „Spread the sign” (terjeszd a jelet) olyan webalapú szótár, amely először ad vizuális támogatást az érintetteknek arról, hogyan fejezhetnek adott szavakat más jelnyelveken. Arra fejlesztették ki, hogy a külföldi szakmai gyakorlatra utazó személyeket támogassa. Jelenleg 11 ország jelbeszéde érhető el rajta.

<http://www.spreadthesign.com>

Melyek azok a legfontosabb nehézségek, amelyekkel a hátrányos helyzetű csoportok a tanulási mobilitás kapcsán szembesülnek?

Kérjük, nevezzen meg olyan bevált gyakorlatokat, amelyek segítségével ezeken a nehézségeken felül lehet kerekedni.

2. A KÜLFÖLDI TARTÓZKODÁS ÉS UTÓLAGOS TEVÉKENYSÉGEK

Ha több embert sikerül külföldre küldeni, az csupán az érem egyik oldala: arról is rendelkezni kell, hogy megfelelően fogadják őket. Továbbra is probléma a megfizethető lakhatás (elsősorban a nagyobb városokban) és a fogadó létesítmények (tanácsadó irodák, menzák, egészségügyi szolgáltatások stb.) hiánya, ami akár még növekedhet is, ha az előirányzott mobilitási adatok valóra válnak.

2.1. Mentorálás és beilleszkedés

Kívánatos, hogy a fogadó intézmény (oktatási intézmény, ifjúsági szervezet, vállalat stb.) olyan programokat szervezzen, mint a mentorálás, azért hogy tanácsot adjon a résztvevőknek,

és segítse eredményes beilleszkedésüket a fogadó környezetbe, és hogy kapcsolattartási lehetőségként szolgáljon a résztvevők számára a folyamatos segítségnyújtás érdekében.

Ismer esetleg konkrét bevált gyakorlatokat ezen a téren?

2.2. Elismerés és érvényesítés

A tanulási mobilitási időszakok esetében elengedhetetlen, hogy megfelelő módon legyenek nyilvántartva, elismerve és érvényesítve. A bolognai folyamat (a felsőoktatás esetében), a koppenhágai folyamat (a szakképzés esetében) és az Európai Kutatási Térség sokat segítettek az átláthatóság javulásában, illetve megkönnyítették a képesítések és kreditpontok oktatási célú elismerését, ami továbbra is nemzeti hatáskör. Az itt jelenleg rendelkezésre álló európai eszközök a következők:

- az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS – a felsőoktatás számára),
- a 2009-ben elfogadott európai szakképzési kreditrendszer (European Credit System for Vocational Education and Training, ECVET),
- az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR),
- a képesítések és a szakmai alkalmasság átláthatóságának egységes közösségi kerete (Europass) (2241/2004/EK határozat). Ez tartalmazza az Europass mobilitási igazolványt (a mobilitási tapasztalatok rögzítését), a felsőoktatási oklevélmellékletet (amelyet közösen fejlesztett ki az UNESCO-CEPES, az Európa Tanács és az Európai Bizottság), valamint a szakképzési bizonyítvány-kiegészítőt.
- az ifjúsági cserékért és önkéntes munkáért adott Youthpass tanúsítvány,
- az európai mobilitásminőségi charta.

A felsőoktatás esetében ott van még a felsőoktatási képesítéseknek az európai régióban történő elismeréséről szóló egyezmény (lisszaboni elismerési egyezmény), amelyet az Európa Tanács és az UNESCO dolgozott ki 1997-ben.

Ezen eszközök legtöbbje esetében a megfelelő gyakorlati végrehajtás felelősség a nemzeti hatóságokra hárul. Az elismerés elterjedését akkor lehetne felgyorsítani, ha az elismerésekről való megállapodások eléréséhez regionális és ágazati szinten is ezeket a meglévő eszközöket használnák fel. Az oktatásnak és a szakképzésnek a tanulási eredmények³⁹ felé történő folyamatos eltolódása, valamint a képesítési keretrendszerek megjelenése meg fogja könnyíteni az iskolák, egyetemek, vállalkozások, ifjúsági szervezetek stb. számára azt, hogy a mobilitási időszakok elismerése végett megállapodásokat dolgozzanak ki. Az elismerés biztosítására irányuló politikák a felsőoktatásban a legfejlettebbek, azonban még itt is maradtak problémák.

Mindazonáltal a mobilitást követő megfelelő utólagos tevékenységek túlmutathatnak a hivatalos elismerésen. Nem csupán a megszerzett formális tudást kellene megfelelően

---

³⁹ Tanulási eredmény: annak megállapítása, hogy a tanuló egy tanulási folyamat befejezésekor mit tud, ért és képes elvégezni.

nyilvántartani (például Europass mobilitási igazolvánnyal, Youthpass tanúsítvánnyal vagy oklevélmelléklettel), hanem az egész életen át tartó tanulás szellemében a nem formális és informális tanulást is érvényesíteni kellene⁴⁰.

Információ: európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer (ECTS)

Az ECTS olyan eszköz, amelynek segítségével a hallgató a felsőoktatási tanulmányai során elvégzett tanulásért kreditpontokat gyűjthet. Az ECTS tanulóközpontú rendszer; célja a tanulási eredmények és a tanulási folyamatok átláthatóságának javítása. Célja, hogy megkönnyítse a képesítések és a tanulási egységek megtervezését, végrehajtását, értékelését, elismerését és érvényesítését, illetve a hallgatók mobilitását. Az ECTS használata széleskörűen elterjedt a formális felsőoktatásban, és alkalmazható az egész életen át tartó tanulás egyéb formáira is. Eredetileg az Erasmus program számára fejlesztették ki, ám azóta az európai felsőoktatási térség (a bolognai folyamat) egyik központi eszköze lett.

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm

Tapasztalatai szerint még mindig jelentős akadálya-e a mobilitásnak a formális és a nem formális tanulás érvényesítése és elismerése?

Kérjük, nevezzen meg konkrét példákat, és ossza meg velünk véleményét arról, mit lehetne tenni a helyzet javítása érdekében.

3. ÚJ PARTNERSÉG A MOBILITÁSÉRT

3.1. A SZEREPLŐK ÉS AZ ERŐFORRÁSOK MOBILIZÁLÁSA

Az ifjúsági mobilitási lehetőségeknek a jelenlegi programokon jelentősen túlmutató kiterjesztése olyan feladat, amelyre egyetlen szereplő képtelen. A mobilitás továbbra is meglévő akadályainak legyőzése együttes megközelítést kíván minden ágazat részéről a nyelvoktatástól az önkéntes szolgálatokig. Új partnerségre van szükség, amelynek keretében hatóságok szövetkeznek a civil társadalomból és az üzleti életből érkező partnerekkel. Szakmai szövetségeket, nem kormányzati és ifjúsági szervezeteket lehetne ösztönözni, hogy legyenek aktívak az ifjúsági mobilitás támogatásában. A mobilitás bekerülhetne az egyes szakpolitikák fősodrába az oktatástól és a szakképzéstől kezdve a kultúrán és a kutatáson át egészen a vállalkozáspolitikáig és az innovációig⁴¹. A civil szervezeteket – a testvérvárosi kapcsolatok mintájára – szintén lehetne partnerkapcsolatokra és vitafórumok létrehozására ösztönözni. Mindezt serkenthetnék a már meglévő európai programok. Az európai régióknak megvan a potenciáljuk arra, hogy ebben az új mobilitási partnerségben fontos szerepet

⁴⁰ Európai szinten a következő meghatározások használatosak: Formális tanulás tipikusan oktatási vagy szakképzési intézmények biztosítanak strukturált tanulási célkitűzésekkel, tanulási idővel és tanulási támogatással. A tanuló részéről szándékos, és tanúsítványhoz vezet. Nem formális tanulás az, amelyet nem oktatási vagy szakképzési intézmény biztosít, és amely jellemzően nem vezet tanúsítványhoz, azonban a tanuló részéről szándékos, valamint strukturált célkitűzései, ideje és támogatása van. Az informális tanulás a munkával, családdal, illetve pihenéssel kapcsolatos mindennapi tevékenységek eredménye. Nem strukturált, és általában nem vezet tanúsítványhoz. A legtöbb esetben nem szándékos a tanuló részéről.

⁴¹ A kutatás terén már megvalósulás alatt áll egy ilyen partnerség a következő dokumentum alapján: a Tanács következtetései az európai kutatói partnerségről: a szakmai előmenetel és a mobilitás elősegítése <http://register.consilium.europa.eu/pdf/hu/08/st13/st13671.hu08.pdf>.

játsszanak. Sok már most is kulcsszereplő a mobilitás támogatásában, és többek között finanszírozást, fogadó létesítményeket és jogi problémák esetén tanácsadást biztosít.

Bevált gyakorlat: régiók közötti együttműködés

Toscana, Katalónia és Västra Götaland régiók kétoldali megállapodásokat írtak alá egymás közt a mobilitás előmozdítására különféle ágazatokban, mégpedig az iskolákban, a szakiskolai képzés esetében, a felsőfokú szakképzésben, valamint fiatal diplomások és vállalkozók számára. A régiók összeállítottak a régiók közötti mobilitás minőségi chartáját (Quality Charter for interregional mobility), amely a mobilitási áramlások tervezésekor átláthatóbbá teszi a minőség kérdéskörét.

<http://www.mob-reg.eu>

Az iskolák és az egyetemek közösen is kialakíthatnak olyan akciókat, amelyek segítenek a tanulóknak abban, hogy majd egyetemistaként mobilisak legyenek. Ilyen lehet például egy adott témáról szóló nyári egyetem a középiskola vége felé járó tanulóknak. A Comenius Regio kezdeményezésre⁴² és a Fiatalok lendületben program mobilitási összetevőire építve erősíteni lehetne az interakciót a nem formális oktatási ágazat más szereplőivel is.

Információ: Comenius Regio partnerségek

A partnerségek pénzügyi támogatást kínálnak az iskolai oktatás terén megvalósuló együttműködéshez, valamint a tapasztalatok és bevált gyakorlatok cseréjéhez az európai régiók és települések között. Régiójuk vagy települések iskoláival és más releváns partnereivel együtt a regionális oktatásügyi hatóságok partnerségeket hozhatnak tető alá más régiókkal, és együttműködhetnek bármilyen, közös érdeklődésre számot tartó témában. A két partnerrégió közötti mobilitás támogatása és a tanulóknak szóló fenntartható mobilitási programok kialakítása érdekében az ilyen tevékenységek egyike részét képezheti a Comenius Regio partnerségeknek. Az első Comenius Regio partnerségek 2009 őszén indulnak.

http://ec.europa.eu/education/comenius/doc1002_en.htm

Az ifjúsági mobilitás fontos kérdése a finanszírozás. A finanszírozás rendelkezésre állása ugyan nem az egyetlen – gyakran még csak nem is a legjelentősebb – akadály a mobilitás kiterjesztése előtt. Annak érdekében azonban, hogy a fiatalok minden csoportjának lehessen mobilitási lehetőséget kínálni, egyértelmű, hogy a finanszírozási alapot jelentősen – az európai mobilitási programok jelenlegi és potenciális kiterjedésén túlmenően – bővíteni kell. A mobilitás támogatására egyes régiók már felhasználják az Európai Szociális Alapot is, leginkább a szakképzés területén. A Marie Curie-fellépések keretében egy új finanszírozási mechanizmust (COFUND) fejlesztettek ki a már meglévő vagy újonnan létrejövő regionális, országos vagy nemzetközi programokhoz, hogy javuljon a kutatók képzési és karrierfejlesztési mobilitása. A jövőben a strukturális alapok is kínálhatnak lehetőségeket a mobilitás támogatására. Az Európai Beruházási Bank jelenleg is számos felsőoktatási diákhitel-kezdeményezést támogat nemzeti és regionális téren. A lehetőség tehát megvan arra, hogy a bank forrásait a mobilitás finanszírozásának kiterjesztésére is fel lehessen használni. Mindezek a különféle finanszírozási források hozzájárulnak ahhoz, hogy az EU kulcsszerepet

⁴² Comenius Regio partnerségek: új lehetőségek az iskolai oktatás területén folytatott regionális együttműködés előtt, 2008. november 3.
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1621&language=HU&guiLanguage=en>

játsszon a tanulási mobilitás serkentésében. Ahhoz azonban, hogy valóban sikerüljön ezt a lehetőséget egy sokkal szélesebb csoportra kiterjeszteni, szükség lehet arra, hogy átalakuljon az európai finanszírozás szerkezete és a jelenlegi eszközök orientációja, hogy így láthatóbbak és eredményesebbek legyenek az ilyen tevékenységek. Az európai finanszírozás azonban ezzel együtt sem lesz elegendő, ezért sokkal szélesebb pénzügyi alapot kell találni. Az európai, nemzeti és regionális hatóságoknak együtt kell működniük a mobilitásba bekapcsolódó oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel és helyi hatóságokkal, hogy lehetőségeik egyesítésével finanszírozhassák a mobilitást.

Hogyan lehetne a fiatalok mobilitása érdekében jobban mozgósítani az összes nemzeti, regionális és helyi szereplőt és erőforrást?

Ismer példákat sikeres területi partnerségre?

Meg tudna-e nevezni az ifjúsági mobilitás finanszírozására vonatkozó jó példákat és innovatív elképzeléseket?

3.2. Az üzleti világ aktívabb részvétele

Megvan a lehetőség arra, hogy az üzleti világ motiváltabban és erőteljesebben vegyen részt az ifjúsági mobilitásban. Minden tudományterületen és ágazatban ösztönözni kellene azokat a gyakornoki képzéseket, kutatási programokat és együttműködési projekteket, amelyek lehetővé teszik a fiatalok számára, hogy egyedül vagy interdiszciplináris csoportokban egy vállalattal vagy vállalatnál dolgozzanak. A vállalkozásokat meg kell győzni a tanulási mobilitás értékéről, hogy vállalják az ahhoz szükséges többlet-erőfeszítéseket, hogy több fiatalnak kínálhassanak szakmai gyakorlatot. Az európai, országos és regionális hatóságokkal együttműködve a vállalatok az ifjúsági mobilitás finanszírozásához is hozzá tudnak járulni⁴³.

A fiatal vállalkozók mobilitása hozzájárul az európai vállalkozások nemzetköziségének és versenyképességének javításához. Miután teljes mértékben működni fog, tevékenységi területein az Európai Innovációs és Technológiai Intézet⁴⁴ is példaként fog szolgálni a felsőoktatási hallgatók, oktatók és kutatók fokozott mobilitására.

Információ: Marie Curie-fellépések

A Marie Curie-fellépések széles körű lehetőségeket kínálnak a kutatók földrajzi és ágazatok közötti mobilitására. Például az alapképzési hálózatok (Initial Training Networks, ITN) a pályájuk elején járó kutatóknak kínálnak lehetőségeket, hogy fejlesszék kutatási készségeiket, nemzetközi hálózatokba szerveződő, régen fennálló kutatói csapatokhoz csatlakozzanak és így javítsák karrierkilátásaikat. A hálózatok kutatókat toboroznak és foglalkoztatnak, valamint speciális képzési modulokat és a magánszektorbeli tapasztalatszerzési lehetőségeket kínálnak. Egy másik példa az ipari vállalatok és az egyetemek közötti Marie Curie-partnerségek és átjárási lehetőségek (Marie Curie Industry-Academia Partnerships and Pathways, IAPP), amelyek bármilyen formájú és méretű, és közös kutatási projektre összpontosító egyetemre és vállalatra kiterjedhetnek. Az IAPP célja, hogy munkatársak kihelyezésével javítsa az üzleti és nem üzleti ágazatok között a szaktudás cseréjét.

⁴³ Lásd az „Új partnerség az egyetemek modernizálásért: az egyetemek és a vállalkozások közötti párbeszéd európai fóruma” című bizottság közleményt is, COM(2009) 158.

⁴⁴ <http://eit.europa.eu/>

<http://ec.europa.eu/mariecurieactions/>

Bevált gyakorlat: Go for Europe

Baden-Württemberg tartomány (Németország) kereskedelmi és iparkamarájának, valamint fémipari és elektronikai ágazatának ez a közös kezdeményezése arra irányul, hogy támogassa a szakiskolai tanulók külföldi szakmai gyakorlatait, és nemzetközivé tegye képzésüket, és így jobban felkészítse őket az európai munkaerőpiacra.

<http://www.goforeurope.de>

Hogyan lehetne a vállalkozásokat arra motiválni, hogy erőteljesebben vegyenek részt az ifjúsági mobilitásban? Kérjük, nevezzen meg bevált gyakorlatokat.

3.3. Virtuális hálózatok és eTwinning

A virtuális mobilitás, vagyis az internet és más elektronikus információs és kommunikáció formák használata gyakran katalizálja a tényleges fizikai mobilitás megkezdéséhez vezető folyamatot. A fizikai mobilitást ugyan nem helyettesítheti, képes azonban lehetővé tenni a fiataloknak, hogy felkészüljenek egy külföldi tartózkodásra. Barátságok, kapcsolatok és kapcsolati hálók létrejöttének megkönnyítésével megteremtheti egy leendő fizikai mobilitás feltételeit. Ahhoz is eszközt jelent, hogy a mobilitási időszak befejeztével is fennmaradhasson a kapcsolat a fogadó országgal. Nemzetközi kitekintést adhat azoknak a tanulóknak, akik különféle okok miatt nem képesek vagy nem kívánnak külföldre menni. Ebben az összefüggésben az IKT felhasználható arra, hogy „elektronikus partnerségeket” és virtuális platformokat lehessen teremteni tanárok és más „multiplikátorok”, érdeklődő személyek, interaktív közösségek, nyílt forráskódú kezdeményezések és hasonlók számára. A virtuális mobilitás megfelelő és gyakorlatias mobilitásforma lehet az olyan fiatal tanulóknak is, akiknek még nem időszerű külföldre utazniuk. Az elektronikus partnerség továbbá javíthatja a mobilitási kezdeményezések minőségét (például jobb előkészítéssel), illetve fenntarthatóbbá teheti őket.

Információ: Comenius eTwinning

A Comenius programon belül az eTwinning azért alakult ki, hogy általánossá váljék az információs és kommunikáció technológiák felhasználása, és ez Európa-szerte előmozdítsa az együttműködő tanulást, az európai dimenziót, az erőforrások és gyakorlatok megosztását, valamint az IKT pedagógiai alkalmazását az iskolákban. Az eTwinning program keretében az általános és középiskolák elektronikus partnerkapcsolatot hoznak létre egy másik európai iskolával. Az eTwinning fő eredményei azok a közös pedagógiai projektek, amelyeket a részt vevő iskolák fejlesztenek ki az európai eTwinning portálon rendelkezésükre álló eszközök és internetes terek felhasználásával. Az eTwinning legeredetibb jellemzője, hogy egyedi projektek finanszírozása helyett iskolák együttműködéséhez kínál támogatást, szolgáltatásokat, ötleteket, eszközöket és elismerést. Európa-szerte több mint 50 000 iskola vesz részt az eTwinning programban.

<http://www.etwinning.net/hu>

Bevált gyakorlat: virtuális campus digitális hallgatóknak

Európai hálózat, amely nyílt és távoktatást nyújtókat fog össze, és egy virtuális egyetemi campust épít „digitális hallgatók” számára. Célja, hogy nyílt oktatási forrásokat és eszközöket teremtsen, illetve biztosítsa a partneregyetemeken használt különféle e-learning környezetek kompatibilitását.

<http://www.vicadis.net>

Hogyan használhatjuk fel a legjobban az IKT-eszközöket annak érdekében, hogy a fizikai mobilitást gazdagító virtuális mobilitási lehetőségeket biztosítsunk?

Használható-e az eTwinning megközelítés más tanulási ágazatokban is, például az önkéntes szolgálatban vagy a szakképzési ágazatban?

3.4. „Multiplikátorok” bevonása

Mint röviden már az 1.2. szakaszban is előkerült, egy-egy lelkes tanár, szakoktató vagy ifjúságsegítő, aki maga is részt vett mobilitáson, fontos motiváló lehet a fiatalok számára, hogy külföldi mobilitási időszakra vállalkozzanak. Az ilyen személyek hitelesen tudják elmagyarázni az előnyöket, és az ifjúsági mobilitás nagykövetői lehetnek.

Azonban az, hogy maguk is vállalkoznak mobilitásra, és egyben a fiatalokat is segítik a külföldre menésben, az esetek túlnyomó részében jelentős személyes erőfeszítést kíván az illető tanár, szakoktató vagy ifjúságsegítő részéről. Az iskolai, egyetemi és szakképzésben tevékenykedő tanárok és oktatók, valamint az ifjúsági szervezetekben működő ifjúságsegítők esetében a mobilitási időszakokat karrierfejlesztésük szerves részeként kellene ösztönözni és elismerni.

Ehhez hasonlóan munkaköri leírásukban és munkatervükben megfelelően el kellene ismerni a tanárok, oktatók és ifjúságsegítők abba fektetett idejét és erőfeszítéseit, hogy fiatalokat segítenek külföldi tartózkodásukra felkészülni. A mobilitási lehetőségek túlságosan is gyakran eredményei egy-egy olyan tanár, oktató vagy ifjúságsegítő személyes elkötelezettségének, aki szabad idejét és saját erőforrásait fekteti ilyen lehetőségek megteremtésébe. Ezeknek az embereknek tehát ösztönzőkre és elismerésre van szükség az általuk végzett értékes munkáért.

Ilyen lehetne például az összes célterületen mobilitási lehetőségek kialakítása nevelőknek és oktatóknak, például tanári kölcsönös csereprogramok formájában. Különös figyelmet kellene szentelni az „Új munkahelyekhez szükséges új készségek” kezdeményezés⁴⁵ által stratégiai fontosságú és munkaerőhiányos területeken tevékenykedő oktatók képzésének.

Különösen fontos multiplikátorcsoport a nyelvtanárok. Mindazonáltal miközben alapvetőnek tűnne, hogy egy-egy nyelvtanár bizonyára eltöltött valamennyi időt abban az országban, amelynek a nyelvét oktatja, ez Európában egyáltalán nem tekinthető mindenütt alapkövetelménynek. Ugyanígy a nyelvtanároknak arra is lehetőséget kellene kapniuk, hogy anyanyelvüket külföldön tanítsák.

---

⁴⁵ Új munkahelyekhez szükséges új készségek: A munkaerő-piaci és a képzettségi igények előrejelzése és összehangolása, COM(2008) 868
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0868:FIN:HU:PDF>

Egy ilyen összefüggésben alkalmas további csoport lehetnének azok, akik maguk is részt vettek mobilitásban: felsőoktatási öregdiákok (alumni) egyesületei, valamint különféle diák, hallgatói és volt önkéntes hálózatok.

Bevált gyakorlat:

Marie Curie Fellows Association

Az MFCA olyan fiatal tudósok egyesülete, akik az Európai Közösségtől kutatói képzési mobilitáshoz támogatásban részesültek. Információkat és egy vitafórumot biztosít a fiatal európai kutatóknak.

<http://mcfa.eu>

Erasmus Student Network

Az Erasmus Hallgatói Hálózat (ESN) egy nemzetközi nonprofit diákszervezet. Küldetése a hallgatói mobilitás támogatása a felsőoktatásban a „diák segít diákot” elv alapján. A hálózat 150 000 hallgatónak nyújt szolgáltatást és információt.

www.esn.org

Erasmus Mundus Alumni Association

Az Erasmus Mundus Hallgatói és Öregdiák Egyesület (EMA) küldetése, hogy kapcsolatépítési, kommunikációs és együttműködési fórumot biztosítson, illetve népszerűsítse az Erasmus Mundust, mint a nemzetközi oktatásban működő európai kiválósági programot. Bebizonyosodott, hogy saját országukban az egykori hallgatók a legeredményesebb nagykövetei az Erasmus Mundus program népszerűsítése szempontjából, hiszen első kézből ismerik a hallgatók igényeit, nehézségeit és nyelvét.

<http://www.em-a.eu>

Kívánatos lenne-e, hogy a „multiplikátorok” (tanárok, oktatók, ifjúságsegítők etc.) mobilitása több támogatást kapjon és markánsabban legyen jelen az európai programokban?

Ön szerint melyek a fő akadályai annak, hogy a tanárok és oktatók erőteljesebben vegyenek részt a mobilitás előmozdításában?

3.5. Mobilitási célok

Az Oktatási Tanácsban a miniszterek 2008 novemberében széles körű támogatásukat adták a mobilitás növelésére irányuló új kezdeményezésekhez; az erőfeszítéseknek most arra kell összpontosulniuk, hogy ezt az általános támogatást konkrét célkitűzésekké alakítsák át. Az egy-egy adott területen elérendő konkrét célok erőteljes eszköznek bizonyulhatnak abban, hogy a tagállamokat, regionális hatóságokat, intézményeket és szervezeteket stratégiájuk fókuszálására ösztönözzék. A lisszaboni stratégia részeként jelenleg is léteznek célok az oktatás és a szakképzés terén, ám a mobilitásra eddig nem terjedtek ki. A meglévő célok hasznos eszköznek bizonyultak a nyitott koordinációs módszer kereteiben, különösen abban, hogy az érdekelt feleket új célok elérésére lehessen motiválni. A konkrét mobilitási célokról jelenleg is zajlik a vita a megújított oktatási és szakképzési stratégia összefüggésében.

Jelentős áttörést sikerült elérni 2009 áprilisában, amikor a bolognai folyamat keretében elfogadták a felsőoktatási mobilitási célokat. Ennek előírása szerint el kell érni, hogy 2020-ra az európai felsőoktatási térség végzőseinek 20%-a tudhasson maga mögött külföldi tanulmányi vagy képzési időszakot (lásd a 10. lábjegyzetet). Ennek alapján 2009-ben a Tanács felkérte a Bizottságot, hogy vizsgálja meg egy ilyen referenciaértéknek a szakképzésre és az oktatói mobilitásra való kiterjeszhetőségét⁴⁶.

Az európai és nemzeti referenciaértékeken túlmenően hasznos lehet, ha régiók, egyetemek, iskolák, vállalatok és egyesületek is meghatároznak maguknak stratégiai referenciaértékeket, saját oktatási és készségfejlesztési stratégiájukkal összhangban. Ennek segítségével jobban azonosulnak a célkitűzésekkel, és motiváltabbá válnak a referenciaértékek elérésére.

Bevált gyakorlat: nemzeti és szervezeti mobilitási célok a felsőoktatásban

„A finnországi felsőoktatási intézmények nemzetközivé tételének stratégiája (2009–2015)” (Strategy for the Internationalisation of Higher Education Institutions in Finland 2009-2015) című újonnan összeállított dokumentum mobilitási célokat határoz meg 2015-re. Így a végzős hallgatók mobilitásának el kell érnie az egyetemeken a 6%-ot (2007 – 3,8%), a műszaki főiskolákon pedig a 8%-ot (2007 – 6,1%).

Az osztrák kormány célkitűzése szerint 2020-ra a végzős hallgatók 50%-ának rendelkeznie kell tanulmányai szempontjából releváns mobilitási tapasztalattal.

Célok nem csupán kormányzati szinten léteznek: A német felsőoktatási csereszolgálat (Deutscher Akademischer Austauschdienst, DAAD) szintén arra hív fel, hogy „középtávon” legalább a végzősök 50%-a rendelkezzen mobilitási tapasztalattal.

Ön szerint hasznos eszközt jelentenek-e a konkrét célok egy-egy mobilitási stratégia megfogalmazásánál? Ha igen, milyen szinten (európai, nemzeti, intézményi, ágazati stb.)?

Kérjük, nevezzen meg bevált gyakorlatokat.

KÖVETKEZTETÉSEK

Ez a zöld könyv azzal a céllal jelenik meg, hogy felvessen számos kérdést, amely – valamennyi tudományterületen és összefüggésben – a fiatal európaiak mobilitásához kapcsolódik.

Az Európai Bizottság a kormányzatoktól a magánszemélyekig felkéri az összes érdekelt felet erőfeszítéseinek támogatására annak érdekében, hogy az ifjúsági mobilitás kivétel helyett szabály legyen. El kell ugyan ismerni, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben kihívást jelent egy ilyen célkitűzés, a tanulási mobilitás azonban kulcsfontosságú eleme annak a stratégiának, amely Európát fel kívánja vértetni a jövő készségeivel.

A zöld könyv számos olyan területet felhoz, ahol további erőfeszítésekre van szükség. Sok ilyen erőfeszítés nemzeti, regionális és intézményes szinten is intézkedéseket kíván, valamint aktív részvételt a civil társadalom, a vállalkozások és más érdekelt felek részéről.

⁴⁶ A Tanács következtetései az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről <http://register.consilium.europa.eu/pdf/hu/09/st09/st09845.hu09.pdf>.

A zöld könyv lehetséges lépéseket is felvet, amelyeket különböző szinteken lehetne vizsgálni. Ezek célja, hogy visszajelzésre ösztönözzenek, és nem tekintendők teljesnek. A Bizottság örömmel veszi, ha a vitához minden érintett fél hozzájárul és közzéteszi saját jövőre vonatkozó javaslatait. A Bizottság gondosan értékelni fogja a konzultáció során beérkező visszajelzéseket, és el fog készíteni egy javaslatot a gyakorlati intézkedésekről.

HOGYAN LEHET RÉSZT VENNI A KONZULTÁCIÓN?

A zöld könyvre adott válaszokat két szinten gyűjtik össze.

Először a Bizottság felkér minden érdekelt felet arra, hogy adjon választ a szövegben felvetett nyitott kérdésekre, valamint további reflexiókat és jó példákat bevált gyakorlatokra.

A magánszemélyekre vonatkozó adatok névtelenek maradnak. Amennyiben egy szervezet nevében válaszol, kérjük adja meg annak nevét és jellegét. [A szakmai szervezetek felkérését kapnak, hogy regisztrálják magukat a Bizottság érdekképviselési nyilvántartásában: \(http://ec.europa.eu/transparency/regrin\).](#)

Észrevételeit elküldheti e-mailen:

EAC-GREEN-PAPER-MOBILITY@ec.europa.eu

vagy postán:

EAC GREEN PAPER MOBILITY

DG EAC/B3

MADO 11/14

European Commission

B-1049 Brussels

Másodszor a nagyközönség számára elérhető egy online feleletválasztós kérdőív:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/consult/index_en.html

A nyilvános konzultáció mindkét módja **2009. december 15-ig** tart.